

فلسفہ تشبہ در اسلام

نویسنده:

مولانا قاری محمد طیب

مترجم:

سید نور محمد محبی کورابی

فلسفہ تشبہ در اسلام

مترجم: سید نور محمد محبی کورابی

Philosophy of Imitation in Islam

Said Noor Mohammad Mohebbi Koorabi

2023

ISBN 978-9936-661-55-4

9 789936 661554

امارت اسلامی افغانستان
اکادمی علوم
معاونیت علوم اسلامی
ریاست ترجمه

فلسفه تشبیه در اسلام

نویسنده: مولانا قاری محمد طیب
مترجم: سید نور محمد محبی کورابی

مشخصات اثر

نام کتاب: فلسفه تشبیه در اسلام

مؤلف: مولانا قاری محمدطیب

مترجم: سید نورمحمد محبی کورابی

ادیتور و مهتمم: محمد امین مدقق ارغانی

ناشر: ریاست اطلاعات و ارتباط عامه اکادمی علوم

سال چاپ: ۱۴۰۱ ه.ش / ۱۴۴۴ ه.ق

محل چاپ: مطبعه لایف ستار، کابل - افغانستان

شماره تماس ریاست اطلاعات و ارتباط عامه: ۰۲۰۲۲۰۱۲۷۹ (۰۰۹۳)

ISBN: ۹۷۸ - ۹۹۳۶ - ۶۶۱ - ۵۵ - ۴

حق طبع برای اکادمی علوم محفوظ است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست مطالب

عناوین	صفحات
ابراز نظر در مورد کتاب	أ.....
پیشگفتار مترجم	ب.....
اجازتنامه و تقدیرنامه جناب حضرت مولانا محمدسفیان قاسمی رحمۃ اللہ علیہ ، بن مولانا محمدسالم قاسمی رحمۃ اللہ علیہ ، مهتم دار العلوم وقف دیوبند، بن حضرت مولانا محمدطیب قاسمی رحمۃ اللہ علیہ :	ه.....
حکیم الاسلام حضرت مولانا قاری محمد طیب رحمۃ اللہ علیہ	و.....
نام و نسب:	و.....
ولادت و تعلیم:	و.....
شرکای درس:	ز.....
تدریس:	ز.....
اهتمام:	ز.....
تغییرات:	ح.....
سفر به افغانستان:	ح.....
رابطه دارالعلوم با پوهنتون (دانشگاه) علیگره:	ط.....
ماہنامہ دار العلوم:	ي.....
بازنشستگی (تقاعد):	ي.....
شعبه طب:	ي.....
توسعه مسجد دارالعلوم:	ي.....
تدوین فتاوا:	ك.....
سفر برمه:	ك.....
تشریف بردن شاه افغانستان به دار العلوم دیوبند:	ك.....
سفر آفریقا:	م.....
هدیه علمی جمال عبدالناصر:	م.....

حج بیت الله:	ن
دکتور پی هاردی:	ن
تأثرات شیخ عبدالفتاح ابو غده رحمته :	ن
سفر آفریقای جنوبی:	س
سفر قاهره:	س
همکاری با مصر، سوریه و اردن:	ف
تأثرات زائرین ممالک عرب:	ف
رابطه دارالعلوم با کشورهای خارجی:	ص
سفر اروپا:	ص
سفر آفریقا، عربستان و اروپا:	ق
مسلك دارالعلوم دیوبند:	ر
بیعت و خلافت:	ر
خطابت:	ش
تصانیف:	ت
صفات:	ث
جلسه صد ساله دارالعلوم دیوبند:	ث
وفات:	ض
فرزندان:	ض
کتاب از نظر بزرگان:	غ
دیدگاه حکیم الامت امام محمد اشرف علی تھانوی رحمته :	غ
اضافه:	غ
مقدمه و تقریظ شیخ حبیب الرحمن عثمانی رحمته ، رئیس سابق جامعه اسلامیہ، دیوبند:	ظ
تقریظ شیخ الحدیث حسین احمد مدنی رحمته ، استاد حدیث دارالعلوم دیوبند:	أأ
مقدمه کتاب	۱

۱	باعث تألیف کتاب و چند پیشنهاد ضروری مصنف
۳	منهج مؤلف
۵	اعتذار:
۶	تحولات فطری در همه ادیان و ملتها:
۸	امت اسلامی و قانون تحولات مثبت و منفی:
۱۰	تشخیص بیماری ملت:
۱۲	نسخه علاج نبوی:
۲۵	فصل اول: مأخذ و منشأ مسأله «تشبه»
۲۶	نوع اول:
۲۶	نوع دوم:
۲۶	نوع سوم:
۳۳	فصل دوم: حیثیت عقلی و حسی «تشابه»
۳۹	فصل سوم: ملیتهای مختلف جهان و راز بقا و ترقی آنان
۳۹	مبحث اول: امور معنوی نیز مثل محسوسات، در بین خود تمایزات دارد
۴۰	مبحث دوم: اشکال ارکان اسلامی
۴۲	مبحث سوم: تمایزات قومی و اختلافات ادیان
۵۱	فصل چهارم: تشبه به کفار در نصوص قرآن و سنت و آثار علمای امت
۵۱	مبحث اول: موقف قرآن در قبال تشبه
۵۴	مبحث دوم: نمونههای از ترک تشبه در قرآن:
۶۸	مبحث سوم: تشابه در احادیث نبوی ﷺ
۷۱	مبحث چهارم: تشبه و سلف صالح ما
۸۲	خلاصه سخن:
۸۵	فصل پنجم: آیا همه تعلیمات اسلام بر اساس مخالفت با کفر است؟
۹۱	فصل ششم: مراتب فقهی تشبه
۹۱	امور اضطراری
۹۱	احکام امور اضطراری

۹۳	 امور فطری
۹۴	 امور تعبدی (قصری)
۹۴	 امور قبیح (بد) بالذات
۹۴	 شعار ملتها
۹۵	 اشیای بدیل
۹۶	 اموری که در اسلام بدیل ندارد
۹۶	 احتیاط و سدّ ذرائع
۱۰۱	 باب دوم
۱۰۱	 تفریعات و تطبیقات
۱۰۱	 اصل «تشبه به کفار»
۱۰۳	 فصل اول: تشبه و علامات ذاتی آن
۱۰۳	 خصلتها و نشانههای فطری
۱۰۷	 فصل دوم: زواید بدن و اتمام کلمات الله
۱۰۷	 ریش
۱۱۰	 موی قفا یا پشت گردن
۱۱۲	 طُرّه (موی پیشانی)
۱۱۲	 قزح
۱۱۳	 خضاب (رنگ کردن)
۱۱۷	 فصل سوم: نیازهای لازم
۱۱۷	 مبحث اول: فلسفه تستر و لباس
۱۵۰	 مثالهای برای توضیح نقش لباس در اخلاق
۱۵۳	 مبحث دوم: لباس و نمونههای آن
۱۶۴	 مبحث سوم: ممنوعات لباس
۱۷۷	 مبحث چهارم: تمایزات ظاهری و باطنی در بین انواع مختلف لباس

فصل اول: موقف شریعت در قبال لباس، شبهات غربزدگان و ردّ آن شبهات	۱۸۳
شبهات فوق الذکر در ترازوی تحقیق	۱۸۴
مفهوم و غرض این حدیث:	۱۹۴
یک سؤال مهم	۱۹۴
خلاصه	۱۹۹
توصیه به خیر	۱۹۹
فصل اول	۲۰۳
فصل دوم: ارائه شبهات و جوابهای آنها	۲۰۳
ردّ شبهاتی که به درایت و فقه حدیث مرتبط است	۲۰۵
فصل سوم: ذکر مبادیء پوچ منکران منع تشبه و جواب آنها	۲۲۹
مبحث اول: ممنوع در شریعت فقط چیزی است که مفضی به کفر گردد، نه چیز دیگری	۲۲۹
مبحث دوم: انکار تأثیر ظاهر بر باطن از نظر منکرین	۲۳۲
مبحث سوم: اهمیت فروع مندرجه زیر قواعد کلی	۲۴۷
مبحث سوم: قانون مخالفت به کفار، مجموعه‌های از احکام شرعی است	۲۵۷
مبحث پنجم: محمل صحیحی برای حدیث «من تشبه بقوم فهو منهم» نزد سید احمدخان و ردّ علمی و عقلی بر آن	۲۶۰
فصل چهارم: حدیث «لا رهبانية في الإسلام»، معنا و مفهوم آن	۲۶۷
فصل پنجم	۲۷۱
کشف کامل، مهمترین سنگ بنای مسئله تشبه و پاسخ قاطع به همه بهانه‌های منکران	۲۷۱
مبحث اول: محبت الهی عامل اساسی تطبیق شریعت مقدسه است	۲۷۱
مبحث دوم: مظاهر حب الهی	۲۷۳

اظهار نظر در مورد کتاب

الحمد لله رب العالمين، والعاقبة للمتقين، والصلاة والسلام على سيد المرسلين، وعلى آله وصحبه أجمعين.

اما بعد:

کتاب «فلسفه تشبّه در اسلام» ترجمه اثر به نام «التشبه في الاسلام» بوده که در مورد حیثیت شرعی، حیثیت عقلی، منشأ، مأخذ و درجات فقهی مسئله تشبّه بحثهای تفصیلی صورت گرفته است و متعاقب آن نتایج تشبّه با استناد اقوال صحیح و عقل سلیم مورد بحث و بررسی قرار گرفته و بعد از آن تمام شبهات منکرین منع تشبّه توضیحات داده شده است.

کتاب تشبّه و زیانهای آن در قید شش فصل نوشته شده که در فصل اول آن انواع و اقسام تشبّه به صورت مختصر معرفی گردیده است. در فصل دوم حیثیت عقلی و حسی تشبّه مفصلاً مورد بحث قرار گرفته است. در فصل سوم راز بقا و ترقی ملیت‌های مختلف جهان در سه بحث جداگانه: امور معنوی مثل محسوسات در بین خود تمایزات دارد، اشکال ارکان اسلام و تمایزات قومی و اختلافات ادیان، تشریح گردیده است. در فصل چهارم تشبّه با کفار در نصوص قرآن و سنت و آثار علمای امت در چهار بحث: موقف قرآن در قبال تشبّه، نمونه‌هایی از ترک تشبّه در قرآن، تشبّه در احادیث نبوی و تشبّه سلف صالح، مورد بحث قرار گرفته است. در فصل پنجم در این مورد بحث و بررسی صورت گرفته که آیا تمام تعلیمات اسلام بر اساس مخالفت با کفر است و یا خیر؟ و در فصل ششم یا اخیر مراتب فقهی تشبّه به صورت جامع مورد بحث قرار گرفته است.

«التشبه في الاسلام» نام کتابی است که از طرف حضرت مولانا قاری محمد طیب قاسمی رحمه الله به رشته تحریر درآورده شده است. اینکه کتاب هذا بنا بر اهمیت آن از طرف رهبری محترم اکادمی علوم غرض ترجمه انتخاب شده بود، به همین ملحوظ برای ترجمه به شخصیت ارجمند سید نور محمد محبی کورایی سپرده شد. مترجم محترم این کتاب را با عنوان «فلسفه تشبّه در اسلام» ترجمه نموده و بعد از اتمام ترجمه از جانب بعضی نویسندگان و دانشمندان مورد ارزیابی قرار گرفته که بر اساس نظرات آنها ترجمه کتاب مثبت ارزیابی شده است. این کتاب برای رهنمایی قشر جوان مسلمان به مثابه چراغ راه قابل استفاده بوده و جوانان دین دوست و شیفته سنت نبوی را با سلیقه و اسلوب زندگی نبوی بطور کامل آگاه ساخته می‌تواند. در این کتاب تمامی شبهات بی‌اساس منکرین مورد بررسی قرار گرفته و در مورد آنها رهنمایی‌های موثق شرعی پیشنهاد گردیده است. بنا بر مفیدیت و جامعیت رهنمودهای کتاب، این کتاب برای شما خوانندگان عزیز تقدیم می‌گردد تا از مطالب پربار و رهنمایی بخش آن استفاده اعظمی نمایید.

با احترام

ریاست مرکز ترجمه

پیش‌گفتار مترجم

بسم الله الرحمن الرحيم

إِن الْحَمْدَ لِلّٰهِ نَحْمَدُهُ وَنُسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ، وَنَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا، مَنْ يَهْدِهِ اللّٰهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يَضِلَّ اللّٰهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ وَبَعْدُ:

کتاب‌ی که در دست شما قرار دارد، ترجمه فارسی اثر پُربار و مبارکی است که به قلم حکیم الإسلام، حضرت مولانا، قاری محمدطیب قاسمی رحمۃ اللہ علیہ به نام «التشبه فی الإسلام» به رشته تحریر درآورده شده است. من این کتاب را از زبان عربی ترجمه نمودم، و سپس آنرا با نسخه اصلی (اردو) مقایسه کرده و نام فارسی آن را «فلسفه تشبیه در اسلام» گذاشتم. این کتاب برای شخص مسلمان که شیفته سنت‌های نبوی صلی اللہ علیہ و آلہ و سلم و عاشق دین‌مداری است، بهترین راهنما و زیباترین الگو است. در این کتاب اهمیت، حیثیت شرعی، حیثیت عقلی، منشأ، مأخذ و درجات فقهی مسأله «تشبه» به تفصیل بیان گردیده است. سپس نتایج مرتب بر آن از روی نقل صحیح و عقل سلیم مورد تحقیق قرار گرفته، و در اخیر همه شبهات بی-اساس منکرین «منع تشبه» موبه‌مو بررسی و رد گردیده است.

خوش‌بختانه که بعد از آزادی و استقلال کشور از لوٹ اشغالگران، ستم بیگانگان و فحاشی‌گری‌ها و بعد از اقامه نظام پاک اسلامی؛ همراه با دوستان برای بار نخست در ماه مبارک شعبان المعظم ۱۴۴۳ ه.ق از ولایت نیمروز عازم مرکز کشور عزیز گردیدیم و در این سفر از فضای پاک و آزاد کشور عزیز لذت بی‌مثالی بردیم و به آرمان دیرینه خود رسیدیم.

در این سفر اولین بار بود که با جناب شیخ الحدیث مولانا فرید الدین محمود - حفظه الله - رئیس محترم «اکادمی علوم افغانستان» ملاقات میسر شد. این ملاقات خیلی دوستانه و صمیمی بود و در آن گفتگوهای مفصل علمی و دینی صورت گرفت.

در این نشست بعد از کسب معلومات جناب شیخ - حفظه الله - از فعالیت‌های بنده در میدان تألیف و ترجمه؛ یک پیشنهاد سازنده‌ای داشتند و آن این که این اثر پُربار و حیات-بخش را به زبان فارسی ترجمه کنیم. از طرف «اکادمی علوم» و در صورت نبود امکانات از

مصارف شخصی خویش؛ وعده صد در صدی چاپ آن را دادند.

از آن جایی که این کتاب نخست برای خود بنده و در قدم دوم برای کسان دیگری که می‌خواهند کاملاً اسلامی زندگی کنند، بسیار مفید و ارزنده بود. لهذا بنده با کمال اشتیاق و علاقه آن را پذیرفتم.

متأسفانه که بنا بر نبود اصل کتاب و دوری از مرکز، این کار دوماه به تأخیر افتاد تا این که در اواسط ماه مبارک رمضان در «مرکز بانکداری اسلامی و تحقیق مسایل معاصر» وابسته به «آکادمی علوم افغانستان» این زمینه به طور نسبی میسر شد، ولی بازهم مشکلاتی بود که سد راه واقع می‌شد.

در این میان توسط دوست عزیز و گرامی، جناب مولانا فقیر احمد جان راسخ - حفظه الله - از وارث حضرت مصنف رحمته الله اعنی: حضرت مولانا محمد سفیان قاسمی رحمته الله، مهمتم دار العلوم وقف دیوبند، بن مولانا محمد سالم قاسمی رحمته الله، بن حضرت مؤلف رحمته الله اجازه کتبی ترجمه این کتاب و تأیید آن را نیز دریافت کردم که موجب اطمینان قلبی هم قرار گرفت. أجزهما عند الله!

بالآخره در اواخر ماه شوال المکرم در کنار مصروفیت رسمی «مرکز بانکداری اسلامی و تحقیق مسایل معاصر»، درس دوره حدیث قبل الوقت و مشکلات زندگی و خانواده؛ باز هم توانستم در ماه محرم الحرام ۱۴۴۴ هـ.ق این کار مبارک را به پایان برسانم.

به امید این که این عمل سبب بیشتر عملی شدن سنت‌های زیبای نبوی صلی الله علیه و آله در زندگی خودم، ارشاد برادران و خواهران دین‌دار و مایه سعادت و نجات اخروی بنده قرار گیرد! تذکر ۱: پس از عناوین بزرگ ابواب چهارگانه، فهرستی از فصول مندرجه آن‌ها، همچنین بعضاً در آغاز اباحت جدید؛ عناوینی افزوده گردیده است، تا که مطلب را بهتر و زودتر به خوانند انتقال دهد.

البته افزودن این عناوین بیشتر از تعریب این کتاب گرفته شده است که توسط جناب محمد نوشاد حفظه الله انجام گردیده است و در برخی موارد از جانب خودم نیز افزوده شده است.

تذکر ۲: به خاطر سنگینی و اهمیت امر ترجمه و تفسیر کلام الله مجید، بنده خود را

سُبُکدوش کرده و ترجمه آیات مندرجه در این کتاب را از ترجمه حضرت شاه ولی الله
دهلوی رحمته الله گرفتم، گرچند که ترجمه حضرت شاه صاحب رحمته الله به زبان روز نمی باشد، ولی
در زبان فارسی معتمدترین و معتبرترین ترجمه برای قرآن کریم خوانده شده است. لهذا
بنده هم همان را نقل کرده ام.

سید نور محمد، محبی، کورابی
پنجشنبه ۲۰ محرم الحرام ۱۴۴۴ هـ.ق
اکادمی علوم افغانستان، کابل